

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Виробнича (клінічна) практика з фізичної терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи
Освітня програма	Фізична терапія
Компонент освітньої програми	Обов'язковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6,0 кредити / 180 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
Викладач	Бурачик А.І, к.мед.н., доц. кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	https://kbft.rshu.edu.ua/
E-mail викладача:	kb@rshu.edu.ua
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Мета і завдання навчальної дисципліни

Виробнича практика в лікувально-профілактичних закладах та реабілітаційних установах є необхідною ланкою в системі професійної підготовки фахівця з фізичної терапії та ерготерапії.

Метою виробничої (клінічної) практики з фізичної терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи є поглиблення, вдосконалення і закріплення теоретичних знань та практичних навичок щодо поширеної неврологічної патології для професійної діяльності майбутніх фахівців у закладах лікувально-профілактичного, санаторно-курортного, оздоровчо-реабілітаційного типів та закладах соціального забезпечення й інклюзивної освіти; ознайомлення з умовами роботи фахівця з фізичної реабілітації у закладах різного підпорядкування, з організацією лікувальної і реабілітаційної роботи, з основами етики і медичної деонтології; набуття і закріплення навичок просвітницької роботи з пацієнтами та їх близькими.

Завданнями виробничої (клінічної) практики є:

- ознайомлення здобувачів з основними формами і засобами фізичної терапії та ерготерапії в умовах стаціонару закладу охорони здоров'я;

- навчити майбутніх фахівців особливостям роботи з пацієнтами, що мають ураження нервової системи та показати алгоритм побудови індивідуальної програми реабілітації залежно від потреб індивідуума;

- виробити навички покрокового проведення нейрореабілітації залежно від ступеня важкості пацієнта з ураженням нервової системи;

- формування комплексу морально-психологічних якостей, як невід'ємної частини професійної підготовки;

- сприяння вибору сфери майбутньої професійної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії та ерготерапії у неврології та нейрохірургії, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати .

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Очікувані результати навчання

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР10. Здійснювати заходи фізичної терапії ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних або асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація діяльності здобувачів під час проходження виробничої (клінічної) практики

Тема 1. Вступне заняття. Участь в настановній (організаційно-методичній) конференції з виробничої (клінічної) практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення здобувачів з завданнями та програмою практики.

Тема 2. Ознайомлення з базою практики, правилами внутрішнього розпорядку. Ознайомлення з умовами проведення занять з фізичної терапії, ерготерапії та інших видів реабілітаційної роботи, обладнанням, інвентарем, кабінетами та іншими видами надання реабілітаційних послуг.

Тема 3. Ознайомлення з документами планування і обліку реабілітаційних заходів. Спостереження за роботою фізичних реабілітологів, які працюють на базі практики. Оформлення документів звітності.

Змістовий модуль 2. Навчально-методична робота

Тема 5. Вивчення досвіду використання новітніх технологій у сфері нейрореабілітації. Поширені захворювання нервової системи та особливості їх відновного лікування.

Тема 6. Аналіз методичної літератури. Пошук та опрацювання навчально-методичних матеріалів, для організації та проведення реабілітаційних заходів. Аналіз відвідуваних занять з реабілітації. Ознайомлення з сучасними науковими даними щодо обраної проблематики. Проведення науково-дослідницької діяльності з метою підготовки рефератів, виконання індивідуальних завдань, включення в роботу доповідей чи повідомлень на науково-методичний семінар, студентську науково-практичну конференцію, звітну конференцію з практики.

Змістовий модуль 3. Практична (реабілітаційна) робота

Тема 7. Методичні особливості занять з фізичної терапії. Спостереження за особливостями організації та методикою проведення занять з різних форм фізичної терапії. Складання індивідуальних програм реабілітації пацієнта, плану реабілітаційного втручання.

Тема 8. Проведення реабілітаційного втручання та оцінка його ефективності. Проведення реабілітаційного обстеження хворих. Проведення реабілітаційного обстеження відповідно до клінічного діагнозу, обстеження життєдіяльності та стану здоров'я пацієнта.

Практична робота під наглядом фахівців. Виконання функцій і обов'язків асистента фізичного терапевта. Проведення програми реабілітації пацієнта:

- оцінка стану пацієнта; Збір анамнезу пацієнта. Картка обстеження пацієнта, історії, схема обстеження. Процедура обстеження. Вибір відповідних методів обстеження щодо стану пацієнта та обставин.

- планування індивідуальних заходів реабілітації з урахуванням ступеня важкості пацієнта; Вибір відповідних методів реабілітації, включаючи їх послідовність, частоту та тривалість.

- проведення програми реабілітації. Індивідуальна програма реабілітації пацієнта. Внесення корективів у програму на основі спостереження та повторних обстежень пацієнта. Оцінка пацієнта по нейрореабілітаційних шкалах. Безпечне та ефективне використання обладнання при проведенні реабілітаційних заходів, допоміжних технічних засобів реабілітації для пересування та самообслуговування. Вирішення ситуаційних задач, самостійне відпрацьовування практичних навичок, виконання запланованих маніпуляцій і процедур.

Змістовий модуль 4. Підведення підсумків виробничої (клінічної) практики

Тема 9. Підготовка звітної документації. Здобувачі вищої освіти під час виробничої (клінічної) практики ведуть щоденники спостережень. У них повинні

бути відображені дані, необхідні для виконання завдань, передбачених програмою практики. Матеріали щоденника використовуються для звіту про виконану на практиці роботу. По закінченні практики студенти представляють керівникові практики:

- щоденник практики;
- звіт про виконану роботу;
- характеристика керівника бази практики, завірена печаткою установи.

Звіт повинен мати чітку побудову, логічну послідовність аргументів, правильне оформлення; має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, досвід організації роботи з питань охорони праці на підприємстві, обґрунтованість висновків і рекомендацій.

Вимоги до оформлення звіту:

Структура звіту включає: титульний аркуш; зміст, вступ, основна частина; висновки та рекомендації, список використаних джерел інформації та літератури, додатки.

Основна частина складається з таких розділів:

1. Характеристика й аналіз організаційної структури бази практики.
2. Характеристика й аналіз діяльності відділення реабілітації.
3. Організація охорони праці, техніки безпеки у відділенні та в кабінетах фізіотерапії, ЛФК тощо.
4. Індивідуальне завдання.

Рекомендований обсяг звіту складає 10-15 сторінок друкованого тексту на листах формату А4 для виробничої практики

Наявність заповненого та завіреного підписом викладача щоденника та характеристики є обов'язковою для допуску здобувача до диференційного заліку.

Тема 10. Підведення підсумків практики. Участь в підсумковій конференції з проходження виробничої (клінічної) практики. Аналіз розроблених пропозицій щодо вдосконалення програми практики.

Підсумки клінічної практики обговорюють на підсумковій конференції здобувачів-практикантів. Здобувачі звітують перед комісією, склад якої затверджується на засіданні кафедри, про виконання програми практики.

Під час захисту практики здобувач має охарактеризувати виконану роботу на базі практики, запропонувати свої пропозиції щодо її вдосконалення та обґрунтувати їх доцільність.

Основними критеріями оцінки результатів клінічної практики є наступні:

- повнота і якість виконаного звіту;
- ініціативність здобувача та обсяг виконаних ним завдань на практиці;
- знання теоретичного матеріалу та вміння застосовувати його в практичній діяльності.

Здобувачу, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно за індивідуальним планом за умов, визначених закладом вищої освіти. Здобувач, який не виконав програму практики і отримав оцінку F, відраховується з закладу вищої освіти.

Керівники практики звітуються на засіданні кафедри і подають загальний звіт про проведення практики у відділ практики університету.

Індивідуальні завдання

1. Теми повідомлень:

1. Ерготерапевтичні та кінезотерапевтичні втручання у відновному періоді ішемічного та геморагічного інсульту.
2. Роль кінезотерапевта у формуванні правильного стереотипу ходьби після гострого мозкового інсульту.
3. Значення ранньої реабілітації для профілактики вторинних ускладнень в осіб, що перенесли хребетно-спінальну травму.
4. Черепно-мозкова травма: як фізичний терапевт може допомогти якнайшвидше повернутися до звичного життя.
5. Значення мультидисциплінарної бригади в проведенні нейрореабілітації.
6. Фізична терапія/ерготерапія в осіб з нейроінфекцією (менінгіт, енцефаліт, мієліт).
7. Кінезотерапевтичні втручання при неврологічних проявах остеохондрозу.
8. Шкали в нейрореабілітації: для чого та як використовувати.

2. Складання плану-конспекту програми з фізичної реабілітації для пацієнтів при захворюваннях нервової системи:

У реабілітаційних програмах має бути відображено:

- Методика збору анамнезу пацієнтів з гострим мозковим інсультом;
- Методика проведення реабілітаційного обстеження хворого з різною патологією нервової системи;
- Оцінка за шкалами пацієнта;
- Мета, завдання фізичної терапії, етап реабілітації, руховий режим тощо;
- Методичні особливості реабілітаційних занять;
- Аналіз ефективності індивідуальної програми.

Організація і керівництво клінічною практикою

Загальне керівництво практикою здійснюється деканатом психолого-природничого факультету, університетським керівником практики та керівником практики від бази практики. Методичне керівництво забезпечує кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії РДГУ.

Обов'язки керівника практики. Керівник укладає угоду між університетом та базою проходження практики, здійснює методичне керівництво та контроль, перевіряє та візує документацію практикантів.

Обов'язки керівника практики від бази її проведення. Керівник від бази практики забезпечує вирішення організаційних проблем проведення практики, надання практикантам консультацій, бере участь у групових засіданнях, контролює якість роботи практикантів. Разом з лікуючими лікарями консультує здобувачів з професійних питань, перевіряє та візує документацію практикантів, забезпечує методичне керівництво діяльністю практикантів, надає характеристику на здобувача-практиканта, оцінює роботу здобувача під час практики.

Права і обов'язки здобувачів-практикантів

Практиканти зобов'язані:

- виконувати всі види діяльності, передбачені програмою практики;
- відповідати за належну особисту підготовку до практичних дій, обумовлених конкретним діагнозом пацієнта чи конкретною ситуацією;

- виконувати вимоги керівника клінічної практики, підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку лікувальних і реабілітаційних закладів, дотримуватись професійної етики, конфіденційності, субординації, поведінки та відповідної форми одягу;

- виконувати розпорядження медичного персоналу лікарні, пов'язані з порядком проходження практики;

- своєчасно і правильно оформити звітну документацію та подавати її на перевірку і затвердження керівнику практики від університету.

Практиканти мають право:

- у межах своєї компетенції самостійно планувати свою діяльність (узгодивши її з керівником практики);

- виявляти ініціативу в організації і проведенні реабілітаційних заходів;

- отримувати консультації у медичного персоналу лікарні чи реабілітаційного закладу, керівника практики від бази її проведення, лікуючого лікаря, університетського керівника практики;

- обирати теми виступів чи рефератів для представлення їх на групових заняттях під час проходження практики та звітній конференції.

Рекомендована література

Базова

1. Вакуленко Л. О., Клапчук В.В. Основи фізичної реабілітації. Тернопіль, 2010. 239 с.

2. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина : вибрані лекції для студентів / за ред. проф. В. В. Клапчука. Дніпропетровськ : Медакадемія, 2016. 179 с.

3. Лікувальна фізична культура : навч. посіб. для студентів / Козак Д. В., Давибіда Н. О. Терноп. держ. мед. ун-т ім. І.Я. Горбачевського. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 108 с.

4. Неврологія: нац. підручник / за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. Л.: ВСВ «Медицина», 2014. 640 с.

5. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: електронний підручник / [Л. О. Вакуленко, В.В. Клапчук Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко та ін.]. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. 285 с.

http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252926

6. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль : Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. 371 с.

7. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах нервової системи : навч.-метод. посіб. / уклад.: Є. Л. Михалюк, О. О. Черепок. Запоріжжя: ЗДМУ, 2010. 87 с.

8. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич. Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. 456 с.

9. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Нейрореабілітація: Том 2. Національний підручник / за заг. ред. проф. В. М. Сокрута. Слов'янськ-Тернопіль-Київ : «Видавництво «Друкарський двір», 2020. 340 с.

Допоміжна

1. Бойчук Т. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації. Львів : ЗУКЦ, 2010. 239 с.

2. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: навч. посібник. К.: Олімпійська література, 2006. 196 с.

3. Основи медичної та соціальної реабілітації в медсестринстві : навч. посібник / за заг. Ред. Л. О. Вакуленко. Тернопіль, ТДМУ, 2015. 444 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотеки:

1. РДГУ: абонент №1 - м. Рівне, вул. Пластова, 31, абонент №3 - м. Рівне, вул. Пластова, 41.

2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека - м.Рівне, майдан Короленка, 6.

3. Центральна міська бібліотека ім. В. Короленка - м. Рівне, вул. Київська, 44.

4. Рівненська обласна наукова медична бібліотека - м. Рівне, вул. Котляревського, 2.

5. Онлайн-лекція "Фізична реабілітація при остеохондрозі" <https://www.youtube.com/watch?v=eUc5lPE2upg>

6. Наукова стаття "Застосування лікувальної фізкультури у хворих неврологічного профілю" http://journals.uran.ua/frir_journal/article/view/102343

7. Наукова стаття "Реабілітація хворих з інсультом" https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url=https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/nursing/article/download/9640/9279&ved=2ahUKEwiH8_igsPP2Ah_VdAxAIHZLDA2cQFnoECAAAQAg&usg=AOvVaw1bGDjLhQsAPGCmQ6EPL30w

8. Рекомендації щодо нейрореабілітації пацієнтів після інсульту <https://health-ua.com/article/41706-rekomendatc-shodo-nejroreabltatc-patcntvpslyya-nsultu>

Система оцінювання

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
Відмінно (90-100)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, яка відповідає вимогам щодо змісту й оформлення; виявив високий рівень практичних умінь під час виконання завдань практики; засвоїв структуру та особливості роботи закладів охорони здоров'я, основи документування, сучасні підходи до діагностики, лікування та реабілітації; проявив ініціативу та інтерес до професійної діяльності; упевнено та аргументовано прозвітував на звітній конференції.
Добре(82-89)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, яка відповідає вимогам щодо змісту й оформлення; виявив високий рівень практичних умінь, але допускав незначні помилки при виконанні завдань; засвоїв структуру та особливості роботи закладів охорони здоров'я, основи документування, сучасні підходи до

	діагностики, лікування та реабілітації; проявив ініціативу та інтерес до професійної діяльності; проте потребував корекції підходів; аргументовано прозвітував на звітній конференції.
Добре (74-81)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, яка відповідає вимогам щодо змісту й оформлення; виявив достатній рівень практичних умінь, необхідний для вирішення переважної більшості завдань, але допускав помилки при виконанні практичних елементів; проявив обмежену самостійність у виконанні завдань; здійснив захист практики з деякими неточностями, які виправив самостійно.
Задовільно (64-73)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, проте з певними порушеннями вимог до змісту й оформлення; виявив недостатній рівень практичних умінь, необхідний лише для вирішення окремих завдань; проявив слабкий інтерес до роботи, відсутність ініціативи, використання додаткових методичних матеріалів було обмеженим; здійснив захист практики зі значними помилками та порушенням послідовності, які виправив за допомогою викладача.
Задовільно 60-63	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, проте з певними порушеннями вимог до змісту й оформлення; виявив слабкий рівень практичних умінь, необхідний лише для вирішення окремих завдань; не проявив інтерес до роботи, відсутність ініціативи, використання додаткових методичних матеріалів було обмеженим; здійснив захист практики зі значними помилками та порушенням послідовності, які виправив за допомогою викладача.
Незадовільно (0-59)	Здобувач вищої освіти не виконав програму практики повною мірою, працював безсистемно; подав звітну документацію зі значними порушеннями вимог щодо змісту й оформлення або не подав її; виявив недостатній рівень практичних умінь, допустив серйозні помилки при виконанні завдань; не продемонстрував здатність до аналізу роботи; здійснив захист практики з критичними помилками або не з'явився на захист.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Змістовні модулі				Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	100
20	20	30	30	

Критерії оцінювання по видах діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
ЗМ1	Записи в щоденнику	5	20
ЗМ2	Конспекти	5	20
ЗМ3	Конспекти	5	10
	Методичні розробки занять	5	20
ЗМ4	Якісне оформлення звітної документації		20
	Характеристика	5	5
	Захист звіту	5	5
Разом		100	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Виробнича (клінічна) практика з фізичної терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).